

Памяць
яны былі
ўдзельніцамі
вялікай
айчыннай.

2

Зваротная
сувязь
НАС ЦІКАВЯЦЬ
ВАШЫ ПРАБЛЕМЫ.

2

Маральны
кодэкс
ЯБЛЫК
АД ЯБЛЫН.

3

Роднае слова
чысціна мовы -
клопат
дзяржаўны.

3

Гарчычкі
ПАКОЕМ СМЕХУ
СЁННЯ СТАЎ
НАВАТ МАГАЗІН.

БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЕЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

15 верасня 1994 г.

Чацвер

№ 101(13818)

Кошт у розніцу 10 рублёў

Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

Такі футбол нам патрэбны

Прыкладам таго, калі прагнозы спецыялістаў зусім не збываюцца, стаў матч паміж мінскім "Дынама" і рымскім "Лацио", які адбыўся 13 верасня ў рамках розыгрышу Кубка УЕФА. У дзень прыезду італьянцаў старшы трэнер дынамаўцаў Іван Шчокін, які прыляцеў, дарчы, разам з імі, адзначыў: "Такого футбола, які паказваў "Лацио" на чэмпіянаце Італіі з камандай "Тарына", мне бачыць не прыходзілася. Гэта — фантастыка. Я проста любавалася гульняй рымлян".

Вось супраць гэтай каманды і выйшлі на поле мінчане. Напомнім, што іх сапернік у мінулым чэмпіянаце свайго краіны заняў чацвёртае месца ўспад за такімі грандамі футбола, як "Мілан", "Ювентус" і "Парма". Стадыён цэпляў вітаў футбалістаў, чакаючы чагосьці неверагоднага. А ўсё пачалося даволі прыватна. На першую атаку гэтай гаспадары кірэвалі вострым выпадкам, а далей, гаварачы шахматным тэрмінам, гульня перайшла ў эндшпіль. Мінчане больш клапаціліся аб абароне сваіх варот, хоць і не ўпскалі момантаў для ўзяцця чужых. Час матча прайшоў, а на табло завісала нуль. І на ўсім было відаць, што каманды агадзіліся на нічога. Вось толькі няясна, на чыю гэта кірыцца. Хтосьці са спецыялістаў выказваў меркаванне, што італьянцы, для якіх футбол — не толькі гульня, але і камерцыя, пакінулі ў неведанні сваіх месцовых беларусішчыкаў. Някай, маўляў, прыйдзецца на паўторны матч праз два тыдні, і тады паглядзім...

Вячаслаў ДУТАЎ,
БЕЛІНФАРМ.
Фота Сяргея БРУШКО.

"ПАС" — палітыка-аналітычная служба

Шэсце

Рэсія па-ранейшаму застаецца гіганцкім магнетычным полем прыцягнення, імпульсавым патэнцыялам, якім не пераадолены ніводны суверэнітэт рэспублікі. Парад суверанітэту, больш ці менш дакарэктны, пры ўсім поліфіфічнасці іх гучанні і адрозненні ў шляхах пасарыцы пасля распаду СССР, ні для каго не стаў паніяццём. Хіба што нейкім чынам паспрабавалі абудзіць нацыянальную самасвядомасць, што таксама спрэчна: шчыра прыгадваць, для ж, на якой закарэктанай тэрыторыі сённяшні суверэн? І ўваранніх абстрах палітыка адварэжанае кавеніце нацыянальнай навука, культура. Наадварот, акрамя здабыткаў, здава паказаліся не адным пакаленнем у тымніцы скарыёні — заважальным гонісцям і славы кожнага вітуса, такі дэмантэны паток угоддзя значна палачаю. Па ўсім прыметах мы сталі відэафіліямі эпохі вялікага эканамічнага запінку, які прамі ўзбодзіў на "духоўны" працэс. Як ні парадаскаліся, набольшшы высокай рыторыкай з нацыянальным акцэнтам суверэнітэту, больш ці менш ступені міфалатэзіі эканоміі. Науковы тэрмін "стагнацыя" (у народзе ўжываюцца наменныя выразы: шыфаравацца, "украінацца" і г.д.) не сыходзіць з вуснаў эканамічных аўтарытэтаў і стаў звыклым для шырокага рэпа. Трагедыя суб'ектыву была ўдзяржаўна і ў тым, што сіндрым "сіжыскіх біліяні" пераважальна падае не поўны заложыць ад ступені ўзвешанай інтэграцыі дыктуюць адно, па-фас адрэжэння — другое. Тэды пафас робіцца крызісным каталізаторам (у чым перахвалілася паміраючаруя Беларусь), становіцца прычынай грамадзянскіх пажа-

раў, якія пагражаюць самай будова дзяржаўнасці. Бадай, залатома счэнно, пошукам сэрвісаві-спрадыны ў ажыццэўленні новай інтэграцыі альтэрнатывы няма. Аднак складалася, звязаныя ў тым ліку і з адмоўным накірункам свайцельнай авалюцыі Рэсіі, падсцерагаць на кожным кроку. Рэзюмэ па накірунак "экспарту рух" папрабаву асобна. Сёння заўважым, што пошук свайго шляху беларускім прэзідэнтам будзе абумоўлівацца вышэй скажэнням. Гэпкі шлох ад нагядны да гайдарэўска-чубаўскай рэформы да іх "амірыкоўнага" варыянта вельмі складаны, калі магчымы.

Пасля жа ў рэспубліцы актыўнаюцца свае адрэжэння не толькі эканамічны з афіцыйным статусам, а і "чэневікі". Праз кожную два тыдні, згодна з рэгламентам, збіраецца на Якаў ЯСЭПН.

Задыхаецца... "фабрыка кіслароду"

Усё больш хваляе стан "здараў" беларускага лесу работнікаў гэтай вядучай у рэспубліцы галіны.

У кожнага "пацыента", дакладней, елкі, сасны, ясеня або дуба, ёсць "медыцынская картка", дзе на кожным пункце адзначаюцца нават нязначныя змяненні ў "самаадчуванні" дрэў. Такія даследаванні далі магчымасць выказаць здагадку, што на лес гэтак жа, як і на чалавека, аказвае згубны ўплыў забруджанае навакольнае асяроддзе. На думку спецыялістаў, першае месца па разбуральнаму ўздзеянню належыць аўтатранспартным выкідам, за якімі ідуць выкіды прамысловых прадпрыемстваў і цеплавых электрастанцый. Узятыя аналізы выявілі наяўнасць вялікай колькасці вольскага азоту і серы не толькі ў паветры, але і ў глебе, на кроках і ствалах дрэў. Асабліва трывожная статыстыка побач са шкоднымі вытворчасцямі. Да ўсяго, каля двух мільянаў гектараў беларускага лесу падвергліся рэдыкацыйнаму забруджванню.

"Не адмаўляйся жыць!"

Да гэтага заклікае грамадзян рэспублікі створаная год таму дабрачынная грамадская арганізацыя "Беларускі фонд рэальных дзеянняў "Стоп-СНІД".

Яна матэрыяльна дапамагае віч-інфіцыраваным дзецям, бясплатна раздае на вуліцах Мінска прэпараты і прафілактычную літаратуру. Мінскай абласной дзіцячай клінічнай бальніцы перададзена фондам 15 тысяч аднаразовых шпрыцаў. Новы дар — звыш тысяч шпрыцаў — прадставілі фонду перадалі 2-й дзіцячай клінічнай бальніцы Мінска.

У "лясной справе" кропку паставіць пракуратура

У Камітэце па барацьбе з карупцыяй у органах улады і кіравання паведамлілі, што пракуратура рэспублікі вывучыла матэрыялы, прадставленыя ёй Кантрольнай палатой пасля выдання прэзідэнцкага ўказа "Пітанні Міністэрства лесной гаспадаркі Рэспублікі Беларусь".

Вывучэнне паказала, што некаторыя службовыя асобы Мінлесага і знешнекананічных аб'яднанняў "Беларусазамежгандаль" і "Беларазамежгандаль" пры заключэнні дагавораў на продаж лесу і леснапрадукцыі дапусцілі, што наваей рэспубліцы нанесены матэрыяльны ўрон на суму, якая перавышвае 40 мільянаў рублёў. Заведзена крымінальная справа, у якой такія дзеянні кваліфікуюцца як злоўжыванне службовым становішчам і халатныя адносіны да сваіх абавязкаў. Расследваннем справы займаецца пракурорская служба аддзел па барацьбе з карупцыяй пракуратуры Рэспублікі Беларусь.

БЕЛІНФАРМ.

"Мы і нашы ідэі"

так называецца Рэспубліканскі конкурс маладзёжных прэктаў, які абвясціў Камітэт па справах моладзі. На думку арганізатараў, ён дапаможа прыцягнуць маладых людзей і маладзёжныя арганізацыі, пераці, рухі да фарміравання дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі ў Беларусі. Настаў час самым маладым удзельнікам у гэтым важным працэсе, а не спадзявацца толькі на дзяржаўных служачых.

Прыняццё ўдзелу ў конкурсе могуць людзі розных узростаў, але перавага будзе аддадзена прэктамі моладзі. Камітэт па справах моладзі разгледзіць нават самыя фантастычныя прапановы, якія датычаць нетрадыцыйных падыходаў у галіне работы з моладдзю. Арганізатары конкурсу чака-

юць прэктаў па рознай тэматыцы — культуры і вольнаму часу маладых, сацыяльнай дапамозе адаптацыі і выхаванню дзяцей-інвалідаў, працаўладкаванню. На ажыццэўленне прэкта-пераможцы будучы выдзелены сродкі.

Святлана КУЛІКОВА.

Першы раз у свой першы клас...

1 верасня разам з першакласнікамі ўпершыню пераступілі парогі школ і маладыя настаўнікі.

У Асіповіцкі раён, напрыклад, прыбылі 30 выпускнікоў Мар'іўскага педінстытута, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, Горыцкага педуучылішча. Многія з іх — былыя вучні школ горада і раёна.

Іван СЦЯПУРА.

І журналістам трэба вучыцца

Сёння ў Мінску адкрываецца двухдзённая Еўрасемінар "Абавязкі, правы і сацыяльная абарона журналіста", які праводзіць Саюз журналістаў Беларусі сумесна з пасольствам Германіі.

Кірэўнікі і журналісты вядучых выданняў Германіі, Англіі, Італіі, Францыі падзяляцца вопытам са сваімі беларускімі калегамі.

(Ул.Інф.)

Нагледзячы на крызіс

На Беларускай металургічнай заводзе ў Жлобіне 373 кватэры збудзены ў эксплуатацыю ў першым паўгоддзі 1994 года.

Да канца года плануецца пабудавана яшчэ каля 30 тысяч квадратных метраў жылля.

Мікалай ШУКАНАЎ.

"Грэюцца" на цяпле

Рэзкія павышэнні ў апошні час кошту на энергаарэсursы, прывялі да сапраўднага вяртання ў цямні на шэраг паслуг.

Да прыкладу, не паўскаліва жыхарам Лельчы, якіх цяплом у мінулы зімовы перыяд забяспечвалі калельні камунагаспа і райагпрамтэхнікі. З-за звышвышніх цен гэтыя арганізацыі незаконна атрымалі звыш 38 мільянаў рублёў.

Алесь ЛАРЫЕНАЎ.

Птушаняты пад капотам

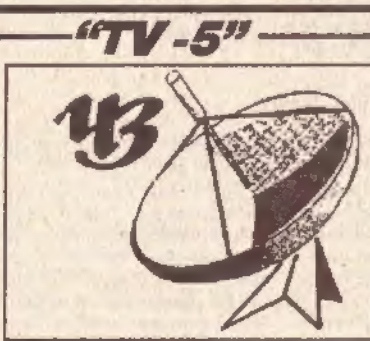
Пліскі хутка завшачебоду пад капотам аўтапагаражчыка, на якім правіце механізатар Генадзь Пірха з калгаса "Маладзеванскі".

Некай ён заваў рухавік, а з-пад капота Імкліва выцвела пліска. Паведаў — птушка ляціць услед. Прычыну яе незвычайнага паводзінаў зразумее, калі сціснуў хуткасць — птушка адрэзду нурнула пад капот. Месца пад гняздо было выбрана на вачку бачка для масла. У гняздо — чатыры маленькія яйкі. Калгаснае начальства дазваляла Генадзю часова перасесці на іншую машыну, каб клапаціцца птушка змагла спакойна выгадаваць сваіх птушанят.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Курсы валют на 14 верасня:

	Далар ЗША	Еўра	Ням. марка
Скупка	3100	3193	2015
Продаж	3070	3110	1970
"Комплекс"	2980	3100	1900
"Прыор"			2000
"Белбизнес-банк"			

"TV-5" "Суперчэнэл"

ІНТЭРВ'Ю МІТЭРАНА

Прэзідэнт Францыі Франсуа Мітэран сустраўся з карэспандэнтамі Французскага тэлебачання, каб інфармаваць аб вяртанні палітычных рашчэнняў. Інтэрв'ю на тэлебачанні ён даў упершыню пасля таго, як выйшаў з бальніцы. 77-гадовы палітык адказаў на актуальныя пытанні. Асабліва ўвагу ён удзяліў уззаемаадносінам з моладдзю, а таксама далейшаму супрацоўніцтву з Еўрапейскім саюзам, развіццю эканамічных і палітычных сувязей з дзяржавамі Еўропы. Мітэран адказаў і на пытанні, якія датычаць яго здараў. 2 гады прэзідэнт пакутуе ад раку. У ліпені яму зрабілі чарговую аперацыю. Нагледзячы на хваробу, ён не адмаўляецца ад удзелу ў прэзідэнцкіх выбарах.

"Уорлднэт"

НЕ ПАДЗЕЛЯЦЬ ВАДУ

Ізраіль і Іарданія вядуць мірныя перагаворы. Прадставілі абедзвюх дзяржаў сустрапіліся на Ізраільскім баку. Дэлегацыі гэтых дзяржаў падрыхтавалі сумесны мірны план. Спрэчкім пытаннем для іх — ухваленне падзел водных граніц.

ПАКІДАЦЬ КУБУ ЗАБОРАНЕ

Куба ўзмацніла кантроль на берагавых граніцах Карыйскага мора. Асноўнай прычынай для гэтага з'яўляецца ўздыманне, падрыхтаваны ЗША кубінскаму ўраду.

"Еўраньос"

Бежанцам забараняецца пакідаць тэрыторыю Кубы. Тым часам Гавана падпісала пагадненне з ЗША, абавязуючыся спыніць масавы паток бежанцаў.

— ДЫ НЕ ЁСІМ

У нідзеце з базы ЗША ў Гуантанаме прыбыла чарговая група кубінскіх бежанцаў са 168 чалавек. Згодна з пагадненнем паміж урадамі ЗША і Панамы, апошняя згадзілася прыняць 10 тысяч бежанцаў з Кубы, на знаходжанне якіх адведзена 6 месцаў. Тым часам кубінцы працягваюць уцякаць са сваёй радзімы. За апошнія 3 дні амерыканская берагавая ахова затрымала 1479 нелегальных эмігрантаў.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА"

Ф. СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі
Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету 63129 (Індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА (Колькасць камплектаў)

на 1994 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА

ПВ месца і-тар на газету 63129 (Індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

папсіскі рублёў. Колькасць камплектаў

Кошт пераадрасу рублёў.

на 1994 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

мы няма, бо неагул мова не належыць да тых катэгорый, дзе тэрма б правільна паспешлівец, паддавацца пачуццю боязі — хача б не спазніцца. Найважлівшая сёння наша бада не ў тым, што правальні вельмі ж ужо недасканалы, а ў тым, што ўжо-ле беларускй мовы, нягледзячы нават на яе дзяржаўны статус, усё яшчэ пагражае асіміляцыі і пагнінненню з боку мацней усталёванай у нас мовы міжнароднальных зносін, што становіцца беларускй мовы ў нашым грамадстве ўсё яшчэ досыце кволае. На думку многіх рушэўцаў роднага слова, актуальнай задачай з'яўляецца зараз пашырэнне беларускй літаратурнай мовы ў грамадскіх зносінах. Змяненні ж у правальні цягнуць за сабой не толькі матэрыяльныя выдаткі і затраты значнага часу на іх пашырэнне і ўхраненне, але і зніжэнне прэстыжу беларускй літаратурнай мовы, таму-ле пашырэння яе ўжыванні. Дзі і змяненні ў правальні непазбежна выдуча да нестабільнасці яе самай. Абмеркаванне паказала таксама, што разважанні аб правальні ў некаторых выпадках выходзяць за межы яго галоўнай муюнай і мовазнаўчай сутнасці.

Таму Дзяржаўная камісія па ўдакладненню правальні беларускй літаратурнай мовы правануе:

1. Працягваць у распушчэнні навукова-метадычную працу па ўдакладненню і ўдаканаленню правальні беларускй

